

HRANICE PŘI PRÁCI V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Číslo akreditace: A2024/0813-SP/PC/VP

PSS.CZ

MATERIÁLY PRO ÚČASTNÍKY

WWW.VZDELAVANI-PSS.CZ

VZDĚLÁVÁNÍ | PRO | SOCIÁLNÍ | SLUŽBY

HRANICE PŘI PRÁCI V SOCIÁLNÍCH LSUŽBÁCH

OBSAH

HRANICE-VYMEZENÍ POJMU, VÝZNAM A NASTAVOVÁNÍ HRANIC A NÁSLEDKY PORUŠOVÁNÍ HRANIC.....	3
VZTAHY A VZTAHOVÉ VAZBY	3
PROFESIONÁLNÍ VZTAH.....	4
PROFESIONÁLNÍ HRANICE.....	4
Oblasti hranic ve vztahu klient pracovník	4
Oblasti hranic ve vztahu pracovník klient	4
Oblasti hranic ve vztahu mezi spolupracovníky	4
Oblasti hranic ve vztahu pracovník organizace pracovník.....	4
DOVEDNOSTI POTŘEBNÉ K VYMEZOVÁNÍ HRANIC.....	5
ZÁSADY DOBRÝCH VZTAHŮ.....	5
LITERATURA.....	6
LEGISLATIVA	6

KONTAKTY

Web stránky: www.vzdelavani-pss.cz
E – mail: info@vzdelavani-pss.cz | vzdelavani-pss@email.cz
Kontaktní osoba: Marie Klíčová, DiS., vedoucí vzdělávání

Úvod-představení lektora, seznámení s obsahovou náplní kurzu, zásady BOZP, prezenční listina, představení účastníků kurzu.

„Hranice představuje ochranou bariéru vůči tomu, co je vně“ (KOPŘIVA, Karel. Lidský vztah jako součást profese, 2013)

HRANICE-VYMEZENÍ POJMU, VÝZNAM A NASTAVOVÁNÍ HRANIC A NÁSLEDKY PORUŠOVÁNÍ HRANIC

VYMEZENÍ POJMU

Hranice v mezilidských vztazích jsou v širším pojetí linie, které označují prostor. V psychologickém smyslu jsou uvědoměním si své vlastní osoby odděleně od ostatních.

VÝZNAM HRANIC

Hranice určují, kdo jsme a kdo nejsme, tj. co si k nám druzí lidé mohou dovolit a co my sami dovolíme ostatním lidem (způsob jakým se k nám chovají, jak s námi jednájí, komunikují).

NASTAVOVÁNÍ HRANIC

Hranice ve vztazích, které kolem sebe vytváříme, mohou být nastaveny odlišně. Někteří lidé vypadají jako by žádné hranice neměli. Další lidé mají uzavřené a nepropustné hranice. Takto nastavené hranice nás omezují, protože nemáme možnost vytvářet s lidmi kvalitní vztahy. Hranice máme mít nastaveny jako polopropustné.

NÁSLEDKY PORUŠOVÁNÍ HRANIC

Trpíme pocity bezmoci a viny, ztrátou identity, úzkostí a dalšími příznaky.

DRUHY HRANIC

materiální, fyzické, mentální atd.

VZTAHY A VZTAHOVÉ VAZBY

Základní rozdělení vztahů

- formální vztahy-jsou vymezené určitými pravidly, jsou určeny vnějšími skutečnostmi, jako je autorita nebo sociální pozice
- neformální vztahy-mohou být vřelé, emocionálně podložené vztahy, neřízené vnějšími pravidly

Základní faktory, které ovlivňují vztahy: jedinečná osobnost každého člověka, jeho vrozené povahové vlastnosti – temperament a prostředí.

Člověka formuje a ovlivňuje prostředí, ve kterém žije. To lze dělit:

- nejbližší okolí-rodina, prostředí školy, zájmové kroužky
- region-zvyklosti a tradice
- země-média, společnost, zákony a normy

Další možné členění vztahů

- podle délky trvání: dlouhodobé x krátkodobé

- podle důvodu trvání: nutné x nahodilé
- podle způsobu vzniku: přirozené x pracovní
- podle typu vztahové skupiny: např. partnerské, rodičovské, terapeutické, pracovní

Mezilidský vztah (interpersonální vztah) je založený na schopnosti najít, budovat, udržet, případně ukončit vztah.

PŘÍZNAKY NEZŘETELNÝCH HRANIC

Pokud máme hranice nastavené velmi volně, nezřetelně vykazujeme znaky určitého chování a způsoby, jak jednáme a komunikujeme s druhými lidmi.

PROFESIONÁLNÍ VZTAH

Základem profesionálního vztahu je porozumění ze strany pracovníka vůči klientovi, avšak stále by měla být zachována objektivita k jeho případu.

Za nejdůležitější vlastnosti, jež by měl pracovník vykazovat, považují klienti náklonnost, trpělivost a empatii. Teprve pak následuje profesionalita ve smyslu odborných znalostí.

PROFESNÍ HRANICE

Hranice nám udávají rámec chování, které je současně v souladu s profesionalitou. Nastavené hranice korigují prostor mezi uplatňovanou mocí pracovníka a zranitelností klienta a slouží především k ochraně obou stran.

- TYPY HRANIC A ÚROVNĚ JEJICH PORUŠENÍ
- ZÁSADY NASTAVOVÁNÍ HRANIC
- PŘEKÁŽKY V NASTAVOVÁNÍ PROFESNÍCH HRANIC
- ČASTÉ CHYBY PŘI NASTAVOVÁNÍ HRANIC-příklady.

Oblasti hranic ve vztahu klient | pracovník

Oblasti hranic ve vztahu pracovník | klient

Oblasti hranic ve vztahu mezi spolupracovníky

Oblasti hranic ve vztahu pracovník | organizace | pracovník

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

VY A KLIENTI

Jaké máte vztahy s vašimi klienty?

Co byste změnili ve vztazích s vašimi klienty?

Co byste změnili na sobě sama?

Přináší vám vaše práce s klienty radost a naplnění?

VY A SPOLUPRACOVNÍCI

Jaké máte vztahy na pracovišti s kolegy?

Umíte s kolegy navzájem spolupracovat?

Co byste změnili na vašem pracovišti ve spolupráci s kolegy, pokud byste k tomu měli kompetence?

Co byste změnili na sobě sama?

Přináší vám práce s kolegy radost a naplnění?

VY A ORGANIZACE

Jaké máte vztahy na pracovišti (vedení organizace)?

Co byste změnili na vašem pracovišti, pokud byste k tomu měli kompetence?

Co byste změnili na sobě sama?

Přináší vám práce v organizaci radost, naplnění, dostatečnou odměnu?

DOVEDNOSTI POTŘEBNÉ K VYMEZOVÁNÍ HRANIC

- začít si uvědomovat sám sebe
- definovat kdo jsme a kdo nejsme
- přehodnotit své názory a postoje
- učit se říkat ne
- skončit s obviňováním druhých a néstavit se do pozice oběti
- být aktivní, ne pasivní
- dělat vlastní rozhodnutí
- převzít zodpovědnost za své hranice

ZÁSADY DOBRÝCH VZTAHŮ

- zachovávejte mlčenlivost v důvěrných sděleních
- mluďte pravdu, nevyužívejte pravdu jako nástroj odvety
- kritizujte věcně – nevytýkejte pouze nedostatky, ale vyzdvihujte také přednosti, nabízejte možné a reálné řešení situace
- naučte se naslouchat ostatním

7 PRINCIPŮ PROFESIONÁLNÍHO VZTAHU | bonusový příspěvek

- účelné vyjadřování pocitů – umět povzbuzovat klienta, aby uměl vyjádřit své emoce (pozitivní, negativní), základem k tomu, aby to pracovník uměl je umět si přiznat vlastní emoce
- empatie – vcítění se – ne vždy to zcela jde, avšak trpělivým tréninkem a nasloucháním můžeme tuto dovednost výrazně posílit

- akceptace – přijetí – přijetí důstojnosti člověka, jeho základních práv a jeho potřeb (lépe je si přijmout, že mi to ne vždy a u všech lidí jde, než to popírat a předstírat), př. jsem příliš kritický (ke klientovi) X i k sobě
- individualizace – přijetí jedinečnosti vlastní i klienta každý zvládneme něco jiného, každý to potřebuje jinak
- nehodnotící postoj (nemoralizování) – cvičení – kolik hodnotících myšlenek vám během dne proběhlo hlavou?
- sebeurčení – každý člověk má právo svobodné volby a rozhodnutí, i když se nám to nelíbí!
- diskrétnost – nejen, že nesdělujeme jména klientů, ale i jak si o nich povídáme, tj. dejme si pozor na to co říkáme, respektujte potřeby a hranice druhých lidí

Praktické cvičení: Modelové situace, nácvik nastavení hranic ve vztahu pracovník-klient. Použité dle zájmu a zapojení účastníků.

Cvičení:

Já a osobní hranice – otevřené otázky.

Hranice pracovník-klient-otevřené otázky.

Nastavení hranic v pracovních vztazích – myšlenková mapa.

Reflexe pracovníka-nastavování hranic, otázky.

LITERATURA

KOPŘIVA, Karel. Lidský vztah jako součást profese. Vyd. 7., V Portálu 6. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0528-9.

CLOUD, Henry a John Sims TOWNSEND. Hranice. 2. vyd. Praha: Návrat domů, 2004. ISBN 80-7255-055-1.

NEČASOVÁ, Mirka. Profesní etika. In: MATOUŠEK, Oldřich a kol. Metody a řízení sociální práce. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7363-502-8.

Etický kodex sociálního pracovníka České republiky, [online]. Dostupné na: <http://www.apsscr.cz>

Další doporučená literatura:

BEATTIE, Melody a BRÁZDA, Jan. *Přestaňte být závislí: jak přestat ovládat druhé, mít se rád a pečovat o sebe*. 1999. ISBN 8072056530.

MANUEL J. SMITH. *Říkejte ne s úsměvem: nejoblíbenější kniha asertivních metod*. 2003. ISBN 8071065900

LEGISLATIVA

- Listina základních práv a svobod
- Etický kodex sociálních pracovníků
- Etický kodex organizace

Tento materiál je výstupem práce: kurz Hranice při práci v sociálních službách, č. akreditace A 2024/0813-SP/PC/VP. Materiál (text) nesmí být bez předchozího písemného souhlasu vzdělavatele/ autora jakoukoliv formou (písemně, elektronicky) reprodukován.

Poznámky:

WWW.VZDELAVANI-PSS.CZ